

PROGRAM CEZHRANIČNEJ SPOLUPRÁČE POĽSKO – SLOVENSKÁ REPUBLIKA 2007- 2013

OBSAH

- Výročná správa Programu za rok 2012 schválená Európskou komisiou;
- Trvajú práce nad programom poľsko-slovenskej cezhraničnej spolupráce 2014-2020;
- Začala sa realizácia nových projektov;
- Deň EÚS;
- Ďalšie projekty sa chvália výsledkami;
- Čo sa v mikroprojektoch pripravuje;
- Noví pracovníci STS.

Odvzdávame Vám ďalší newsletter Programu cezhraničnej spolupráce Poľsko – Slovenská republika 2007-2013.
Prajem Vám príjemné čítanie
Tím STS

VÝROČNÁ SPRÁVA PROGRAMU ZA 2012 SCHVÁLENÁ EURÓPSKOU KOMISIOU

Európska komisia potvrdila Výročnú správu za rok 2012 z priebehu realizácie Programu. Správa obsahuje najdôležitejšie informácie o vecných pokrokoch v realizácii Programu, finančné informácie, informácie týkajúce sa rozdelenia využitia fondov, a taktiež analýzu pokrokov pri implementácii Programu. Poskytuje obraz aj o tom, akým spôsobom sa realizované projekty začleňujú do strategických cieľov a predpokladov Programu a aké výsledky doteraz priniesli. Realizácia zámerov Programu bola zobrazená v kontexte konkrétnych aktivít realizovaných v konkrétnych projektoch. Správa je dostupná na internetovej stránke Programu www.plsk.eu v hornej záložke „O Programe“. Pozývame k prečítaniu.

TRVAJÚ PRÁCE NAD PROGRAMOM POĽSKO-SLOVENSKEJ CEZHRAŇIČNEJ SPOLUPRÁCE 2014-2020

V polovici septembra t. r. sa v Tatranskom Matliari na Slovensku uskutočnilo ďalšie stretnutie pracovnej skupiny pre záležitosti budúceho programu poľsko-slovenskej cezhraničnej spolupráce. Skupina diskutovala o návrhoch aktivít, aké by mohli byť realizované v tematických cieľoch vybraných pre nový program, o problémoch spojených s realizáciou mikroprojektov, a taktiež o spôsobe vedenia výziev na predkladanie žiadostí. Trvajú už aj práce expertov zaoberajúcich sa prípravou strategickej časti nového programu. Ďalšie stretnutie skupiny, počas ktorej sa bude diskutovať o problémoch spojených so systémom implementácie nového programu, je plánované na november t. r.

ZAČALA SA REALIZÁCIA NOVÝCH PROJEKTOV

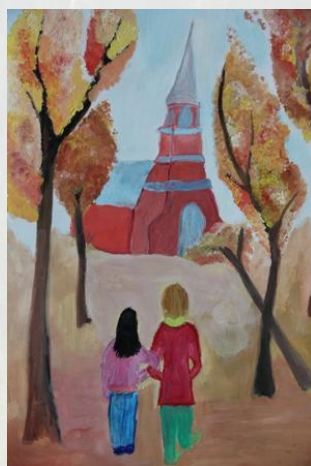
V poslednom štvrtroku boli podpísané zmluvy o poskytnutí finančného príspevku a začala sa realizácia dvoch nových projektov na poľsko-slovenskom pohraničí. Sú to projekty mesta Sanok „Oprava turisticko-rekreačnej infraštruktúry v Sanoku a Medzilaborciach“, ako aj projekt Podkarpatského múzea v Krosne „Archeologické dedičstvo regiónov šancou na rozvoj turistiky“. Cieľom prvého z nich je prispôbenie cezhraničnej turistickej a športovo-rekreačnej infraštruktúry k potrebám nielen obyvateľov, ale aj turistov. V rámci druhého z projektov vzniknú nové turistické atrakcie – v Trzcínici na poľskej strane hranice bude postavená vyhliadková platforma a v Hanušovciach na Slovensku bude postavený archeologický skanzen. Vyhliadková platforma sa bude nachádzať na území už existujúceho archeologického skanzenu Karpatská Trója. Jej výška bude dosahovať 44 m a pozorovacia úroveň dostupná pre turistov sa bude nachádzať vo výške 38 m. Pri dobrom počasí a dobrej viditeľnosti môžu turisti vidieť o viac ako 100 km vzdialené pásma Tatier. Malý archeologický skanzen v Hanušovciach bude predstavovať rekonštrukciu obytného a obranného stavebníctva, ktorého chronologické rozmedzie siaha od kamennej doby po stredovek.

DEŇ EÚS

Už druhýkrát sa v celej Európe dňa 21. septembra oslavoval Deň európskej územnej spolupráce. Počas tohto dňa, a taktiež počas predchádzajúceho a nasledujúceho týždňa sa odohráva mnoho rôznych udalostí, ktorých cieľom je ešte väčšie spojenie susedov a predstavenie výsledkov spoločných projektov na rôznych európskych hraniciach. V rámci Programu cezhraničnej spolupráce Poľsko – Slovenská republika 2007-2013 bola v júni pod heslom Deň EÚS zorganizovaná výročná udalosť Programu, čiže cyklus mestských hier. Aj v rámci Dňa európskej územnej spolupráce bola zorganizovaná výtvarná súťaž „Farebné pohraničie“ a práve teraz sa ukázal kalendár Programu na rok 2014 s vybranými prácami

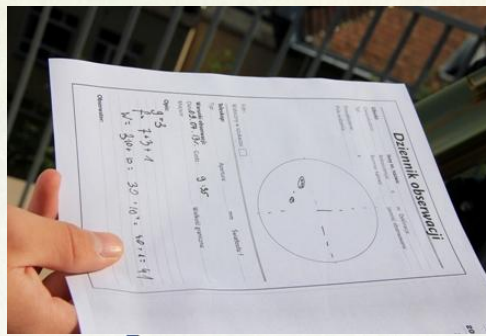

predstavujúcimi myšlienku poľsko-slovenskej spolupráce, ako aj zachytávajúcimi niektoré z projektov realizovaných v rámci Programu. Všetci, ktorých práce boli do kalendára vybrané, získajú v najbližšom čase kalendáre poštou. Nižšie predstavujeme niekoľko prác vybraných z tých, ktoré nás budú sprevádzať počas najbližšieho roka.

ĎALŠIE PROJEKTY SA CHVÁLIA VÝSLEDKAMI

Ďalšie projekty ukončili realizáciu a môžu sa pochváliť výsledkami. Projekt „Karpatské nebo – rozvoj produktov cestovného ruchu založených na astronómii v regióne poľsko-slovenského pohraničia“ nielenže v ďalších mladých ľuďoch prebudil a vstúpil im lásku k hviezdam, ale predovšetkým im umožnil realizovanie astronomických záľub. Zdalo by sa, že mládež chce byť počas prázdnin čo najďalej od kníh a vzdelávania – ale nie tých o astronómii. Mladého milovníka sme „prichytili“ počas jedného z prázdninových dní v Jasle.

Na vlastné oči sme sa presvedčili aj o tom aký je obrovský rozdiel medzi nočným nebom v meste (nebom znečisteným svetlom) a nebom hoci len v observatóriu v Roztokoch. To, čo sa nám zdalo, že je iba obláčikom, sa ukázalo, že je to .... mliečna dráha v celej svojej kráse. Rozhodne ani náš prístup k astronomickému vybaveniu nebol tak úplne profesionálny...

V inej časti poľsko-slovenského pohraničia sú taktiež viditeľné efekty realizovaných projektov. Cez Lipnicu Wielką sa zo slovenskej strany tiahne nad ránom šnúra vozidiel so slovenskými poznávacím značkami. Prístup im uľahčuje Oravská cesta ukončená Malopoľským vojvodstvom v rámci projektu s takým istým názvom. Zmodernizovaný hraničný prechod vo Winiarczykówke predstavuje pohodlnú alternatívu pre hraničný prechod v Chyżnom. Za dobrého počasia poskytuje trasa dodatočne nádherné výhľady.

ČO SA V MIKROPROJEKTOCH PRIPRAVUJE

Nové atrakcie na poľsko-slovenskom pohraničí pripravujú aj mikroprojekty, ktoré práve začali realizáciu. Majú byť efektom okrem iného mikroprojektu „Rytmy prírody. Inovačné produkty prírodnej turistiky v Arborétum v Bolestraszychiach“. Arborétum chce predĺžiť turistickú sezónu aj na tie menej zaujímavé ročné obdobia akými sú jeseň a zima. Chce pozornosť obrátiť aj na to, že v obklopujúcej nás prírode sú dôležité rytmy jej fungovania – čas rastu, ale aj čas oddychu a na to, že prirodzený rytmus prírody je narušovaný civilizačnými činiteľmi, ktoré si nevšímame, aj napriek tomu, že sú často viditeľné – umelé, nepotrebné svetlo, hluk nedovoľujúci oddych alebo nárast teploty rušiaci ročné obdobia.

Podobné vzdelávacie echo má aj na Hornej Orave a v regióne Babiohorského národného parku začatý mikroprojekt „Prírodnými zákutiami Oravy“. V rámci mikroprojektu bude vytvorená vzdelávacia trasa „Premeny lesa“ ukazujúca ako sa les mení. Rôznorodosť lesných ekosystémov v regióne a ich prírodná hodnota bude predmetom náučných aktivít „Nie každý les je taký istý“. Bude vydaná príručka pre učiteľov s takým istým názvom.

Na vzdelávanie a konkrétne využitie obnoviteľnej energie postavil aj mikroprojekt „Poľsko-slovenská vzdelávacia akcia: Energia zajtrajška – čiže ako sa starať o životné prostredie a múdro využívať prírodné sily“ realizovaný Nadáciou Ľudia-Inovácie-Dizajn. Partneri projektu navrhujú inovatívnu formulu, vďaka ktorej sa deti budú môcť zúčastniť na mobilných multimedialných dielňach s ekologickou tematikou.

V Ľutíne v Prešovskom kraji sa začína druhá etapa projektu výstavby skanzenu drevených miniatúr chrámov poľsko-slovenského pohraničia. V mini skanzene má vzniknúť ďalších desať miniatúr.

V rámci realizovaných projektov sa do konca roku pripravuje aj mnoho zaujímavých udalostí:

- 27. októbra 2013 roku sa na historickom námestí v Bardejove uskutoční slávnostný koncert pri príležitosti výročia podpísania zmluvy o spolupráci medzi Malopoľským vojvodstvom a Prešovským krajom. Na poľskej strane sa takýto koncert uskutočnil 21. septembra v Muszyne;
- v októbri sa taktiež oplatí navštíviť Vedecko-didaktické stredisko Bieszczadzského národného parku v Ustrzykach Dolnych. V rámci mikroprojektu „Medzinárodná rezervácia biosféry Východné Karpaty – naše spoločné dedičstvo“ tam bude prezentovaná výstava fotografií propagujúca prírodné a krajinné bohatstvo Bieszczadzského národného parku a národného parku „Poloniny“;

PL-SK
2007-2013

... partnerstvom k spoločnému rozvoju ...

EURÓPSKA ÚNIA
EURÓPSKY FOND
REGIONÁLNEHO ROZVOJA

- na október je taktiež plánované otvorenie vyššie spomínaného náučného chodníka „Premeny lesa“;
  - v decembri organizuje Regionálna obchodná a priemyselná komora v Bielsku-Białej konferenciu „Nové produkty cestovného ruchu na poľsko-slovenskom pohraničí“;
  - taktiež v decembri bude v rámci mikroprojektu „Tematické dedinky poľsko-slovenského pohraničia“ v Galérii remesla v Odrzechowej otvorená výstava remesiel slovenských a poľských autorov;
- Tak ako to už v decembri býva nemôže chýbať kultúrna udalosť spojená s Vianocami. Na koledy z Oravy pozýva Kultúrny dom v Trstenej dňa 15. decembra. Vianočné tradície obidvoch strán hranice budú prezentované taktiež 15. decembra v Kultúrnom dome v Nižnej.

NOVÍ PRACOVNÍCI STS

V septembri sa k tímu Spoločného technického sekretariátu pripojili dvaja noví pracovníci. Anna Giermańska preberie starostlivosť nad strešným projektom a v konečnom dôsledku bude pracovať v oddelení STS v Rzeszowe. V Krakove bude ako špecialista pre finančné záležitosti pracovať Miloš Meričko. Kontaktné údaje na nových pracovníkov STS je možné nájsť na internetovej stránke Programu v záložke Kontakt.

POL'SKO - SLOVENSKÁ REPUBLIKA
PROGRAM CEZHRANIČNEJ SPOLUPRÁCE 2007 - 2013